

Namasan palavace a sinivai — qata

matu uljimamaraw a temeljateljar a qata, na masan paravac a nguanguaq a qata, sini pavai nazua naqemati tai kacauan ta sepaiwan a caucau, ka patagilj a veqac, izuanga a ljimecamecaw a vali, izuanga a ljimecamecav i sicevud a zaljum, izuanga na sepulingelintj a quljucacinglaw maka gadu maka pana a miperperper, aza na venqac ta i kacauan, alapen aza maca na quljicacinglaw, sa san lalangi a seman paravac a qata, sa pavayan ta puvarung macaqu a kialalang a spaiwan a caucau, izua namayatucu a sicuayan a ta senai:

“izua za kemasi kalevalevan a nasauqaljai aravac, seqauliyan taza aljak na mazazangiljan ati qeleng.

saljinga tu masi cekelj taimadju, manu kemelu a kemasi kalevalevan a venai taza nguanguaq aravace a qata taza aljak na mazazangiljan tu sinilisi taimadu.

pai maciur anga mipereper a marusa a pasazua ita quljivangraw i kalevelevan...”

pai azua kinlu a sinivai a qata vecivecikan, maru palalj anga na kurakuraw, nguanguaq aravac a kinavecikan, manasika papungadanan ta maru palalj anga na kurakuraw a qata.

izua uta a milimilingan a namaitucu:

“kasicuayan aicu a qadaw i teku, i taivavaw ta aljiw a pasa teku,

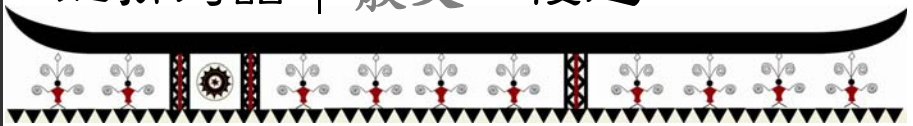
izua tu ita qadaw, ka sikicengcengljan, izua za mavunglai a vavayan a kemsakesa tuza taukavaqu a lami, manu ka icengceng a culjuan na qadaw, minatuk aza kinsa sa lemiyulj, manu aza qadaw sekiayan taza liulj na kinsa a ljavavavavaw a ma kalevalevan.

曾有欽

屏東縣青葉國民小學校長

Pinayuanan a kai nua i pasaviti
北排灣語 | 散文 優選

pasasamaljiyan a marka caucau anga sa tatu na temqang a pacucun taza qadaw a ta laicadjacadja ta kadunungan, a na kiparusapui anga ta qedereljan a qadaw a ljevavaw a sema kalevelevan izuanga ipasa kaledep.

manu ikacuai ! matu qudalj aza marka qata a kemasi kalevelevan a sevuriyad a makelukelu a sema kadunungan----- ° aicua na vaik a qadaw, ayatua sepukaiyan ta ikacauan pai qemaung sa peluseq, azua luseq na qadaw merekauljayan a qata, manasika ta papungadanan aicu a qata ta luseq na qadaw aya. ”

aicua qata izua namakakaizuazua namasan lialiaw a ravac maretimaljimalji a vecik, martimaljimalji a quljaw, tara izuazua a ngadan, kana qata nga tara izuazua a tinagiljan a milingan, nu ita qata ita a milimilingan, nu ita qata ita a patarevan, nu ita qata ita a senicuayanan a ta kakudakudan a uri ta pasusuin, nu tacusuan a qata ki izua tacusuan amilimilingan; a mulimulitan mana na masan taljaparavacan a taljavavavavavan ta qata nga, siki pakeljakeljang ta ngadan ta nasi na mazazangiljan, sipucekcekelj na itjumaq a mazazangiljan.nu izua mulimulitan mana makaya a masicekelj ta aljak na mazazangiljan. a tacusuan a taljivucun aicua mulimulitan, tara i vecekadan.sa aza i patalad a quljaw vucelacelai sa vincikan ta sameljam ` ta quderederelj kata vuraw a maru viqeviq anga vecik.

a kurakuraw a qata sipucekecekelj na mazazangiljan, sipu qaiqai tua tengelayan ta sudusuduan.aza vecik nimadju na kiparu palalj na kurakuraw, timadju namaya uta ta mulimulitan a na masan paravace.

a ruseq na qadaw a qata, sipu qaiqai ta singlitan kata kakiljivakan na mazazangiljan a namasan paravac a qata uta.

aza pumacamaca a qata,maru macanga ana zemang ta qata tu ini ka sicakavan nua timanga.aicu a taljivucung a qata tara izua sakamaya ana maljaljavak a pumacamaca a sini pazang ta talivucun.

a makacaingaw a qata, sini pu patarevan ta na puvarung aya.mayatucu aza milimilingan,aicu a makacaingaw a qata sinipualak na mazazangiljan aya.

aza cedacedasan a qata,mana na zemang ta kadunungan aya.manasika a pinizuanan ta cedacedasan a qata,kimana na demadas ta kadunungan.

aza vuraw a qata,mana ljakev na kinacavacavan.mana sika a sicuayan a timanga a caucau tara nakipacaing tua vulaw a qata.

aicu a matjak a qata,namayatucu aza milingan:izua za timadu a uqaljai na kipacaing ta matjak a qata. manu aza mazazangiljan saljinga uta taza matjak a qata.pai papucekeljen aza aljak a vavayan, sa alapi anga aza matjake a qata pitjai madu.

aicu a pula a qata, izua uta a milimilingan: izuaza aljake na mazazangiljan ka masudusudu a marepaukukuz, sicusu ta pula a seman lakalakai ta kivantangan.manu madudu aza cemas, pai kacuin a pateta aljak nimadu a ljemakaljakai,sa iniyangaka cemikel.

aicu a qata makakaizuazua: izua vecivecikan, izua matjak, izua vurav, izua a pula, izua kurakurar a qata, izua a kakerikerian a qata. a kakurakuraran a qata.sicusu a seman veceqel, a seman zangaq. a kakerikerian a qata, sivecik a puluvuc a seman kava, sicusu a seman vacevac a seman kaljat uta, ta sikipacain na mareka maqacuvucuvun a vavayavayan.

patetucu nekanan nu namaita a tjaucikel ta kinasizuanan na qata: izua qivu tu kemasi miling aya, izua qivu ta pinavaveliveliyan aya, izua kemasi hulanda aya.....namaka kaizuazua a kai,ikamapucug tu inu a mana pariya makilaing.

a sicuayan a qata kaqatan aya itjen.a kinasenseng tucu a qata situcuan aya iten.izua ta pinaka se hulanda a qata. aza sinikasenseng izua garasu 、 izua gumu 、 izua ipu-ana maka kaizuazua.

tucu macaqu a timanga a seman qata, makaya nga itjen a lemian a vencik a seman qata ta tja kinatjenlayan, makaya itjen uta a sema paisu a venli ta maretimaljimalji a kakaveliyan kata maretimaljimalji a patarevan a qata. ljakau aza similing a taucikel a kakudakudan nakuya ta alimen.

aicu a qata mana picul na mazazangiljan;aicu a qata mana pasemalaw ta kinacaucauan na mazazangiljan;aicu a qata mana ta nasi ta damuq; aicu a qata maru ta kadunungan anga; maru ta paisu anga;aicu a qata ta lalang ta ljakev.aicu a qata makaya sitavung, makaya sivai, makaya siqeljing, makaya veneli, makaya si paukuz, makaya si puceklj.

Maleva ken aravac tai kina, pinapucunguljan a ken ta sicuayan a kaqatan, izua malje pitu amen a marevetevetek, masepat a uqaljaqaljai, matelu a vavayavayan. tara izuazua nia taljivucung kata veceqel a pinadele ni kina. aza mana sicuayan a qata a tjaljivucung I tai kaka a vusam a vavayan a ti patagaw. tiaken mana taljavulungan ta uqaljqaljai. mana sika linuvadana aken uta ta sicuayan a qata. sa aza zumanga a mareka ku vetjek, mana si tucuan a vinlivi a cinusucusu aza sinipapucungulj tjayamadu. aianga ti kina ana kilivak aravac ta nuamen a maleka aljak.

na pucekelj aken ta I tjumaq a mazazangiljan. ka masudu amen a mare paukuz, telu a mulimulitan a ku sinivai a sini pucekelj. aza ita mulimulitan kasita veceqel ni kina a tineketjek, aza ita a mulimulitan kasi tavarana a ljamavaliw. mana kinasizuanan na ku vuvu a vavayan, a ita mulimulitan sini papuceklj na setjukuvulj a seljailip. mana cinasavan na ku vuvu a uqalai. pai mana sika titjen a sepaiwan namayatucu ata san pazangal ta qata.

aicu a qata inika amin ata sinan nguanguaq ata lalang.

aicu a qata mana na demadas ta ta pinarecunguljanguljanan.

aicu a qata mama na demadas ta nasi na ta umaq.

最美麗的禮物－琉璃珠

閃耀著璀璨光芒的琉璃珠，高貴漂亮的琉璃珠，是萬物創造者送給排灣族最美麗的禮物！

洪荒亙古，大地初始。有乾淨的空氣，有清澈的泉水，有漫天的蜻蜓，漫天飛舞在山巔，漫天飛舞在深谷。

上天將蜻蜓的眼睛化成高貴的琉璃珠，送給最浪漫的排灣族！我們的古謠傳唱著：「一個俊俏多情的天神，你愛戀了頭目的女兒-額冷，你想娶她為妻。你自天空拋下一顆珍貴的琉璃珠，送給公主當聘禮並與公主甜蜜雙飛，飛向一道彩虹的天邊……！」天神拋下的琉璃珠精美細緻，如孔雀的尾羽，呈現亮麗的彩紋，所以取名叫孔雀之珠。

又傳說：「很久很久以前太陽很低，就在屋頂上，有一日，正午當時，一個孕婦正煮剛採收的小米，沸煮滾滾，炎炎午時，小米滾開，熱氣裊裊，太陽隨著熱氣慢慢升到天空。驚訝的人們各個仰望著太陽逐漸遠離地面，火紅的太陽升空…升空在遠遠天際……霎時！如雨珠般，粒粒彩珠自火紅高空串落、串下、串散……。」

太陽漸漸遠離地面，因為難捨人間而傷心落淚，掉落的淚珠，即成了顆顆珍貴的琉璃珠，我們稱之太陽的眼淚。

琉璃珠各式各樣很多種，有不同的彩紋，有不同的顏色，有個自的名字，每個琉璃珠都有它們個自不同的起源故事。

一顆琉璃珠 一個神話傳說； 一顆琉璃珠 一個存在意義； 一顆琉璃珠 一個文化內涵； 一串琉璃珠 一串風華故事。

太陽之光是琉璃珠中最為貴重的珠子，是漂亮與高貴的象徵，更是頭目身份的代表。是核心頭目嫁娶的聘禮，有 mulimulitan 方能取大頭目的女兒為妻。

通常它位於項鍊的中央位置，珠子以白色為底，帶有藍、紅、黃等浪形彩紋。

孔雀之珠代表堅貞的愛情，彩紋像孔雀的羽毛，它像太陽之光一樣尊貴。

太陽的眼淚代表懷念與不捨之情，也是貴族所擁有的高貴之珠。

眼睛之珠就像眼睛守護著琉璃珠以防止項鍊被偷，在一串琉璃珠的兩側，通常有一對眼睛之珠守護。

手腳之珠代表智慧，傳說中此珠是頭目太太產下的。

土地之珠守護著祖先的居住地，因此擁有土地之珠的人，即表示擁有這片土地的所有權。

黃珠是護身之珠，因此人人都配戴黃珠藉以護身。

綠珠傳說：以前有一個男子隨身帶著綠珠，而頭目家因為也喜歡綠珠，所以把女兒嫁給他，換得綠珠留在大頭目家。

橙珠則傳說：一個頭目的女兒結婚時，頭目以橙珠作成鞦韆供嬉遊，此舉大使神大悅，隨即連同鞦韆把女兒一起帶走，一去不返。琉璃珠各式各樣有彩紋的、有綠色的、有黃色的、有橙色的；有大珠、有小珠，大珠子用來串項鍊和頸鍊，小珠子拿來珠繡衣服，也拿來串成少女用的耳環和手飾。

琉璃珠來源還沒有一致的說法。有人說源自古老時代？有人說是海上交易所得？有人說荷蘭時代傳來的？……眾說紛紜，莫衷一是。傳統的古珠我們稱為真正的珠子，近代仿製品我們稱之流行珠，另有所謂的荷蘭珠。至於製作素材，品質有玻璃、塑膠、晶土……等幾種。

現代製作琉璃珠的技術已經很普遍了，我們都隨自己的喜好創作各式彩紋的琉璃珠。我們也可透過買賣擁有不同價值不同意義的琉璃珠，但是琉璃珠本身的傳統意義和文化內涵，我們不能忘記。

琉璃珠是頭目的權位；琉璃珠是貴族的身分；琉璃珠是家族的血脈；琉璃珠是我們的財產、是我們的珠寶；琉璃珠是我們的裝飾、是我們的護身。

琉璃珠可以贖罪、可以贈與、可以護身、可以買賣、可以結親、可以結盟……。

我很感謝母親給我留下傳家的傳統琉璃珠，我們兄弟姊妹有四男三女共七人，每人都有一條琉璃項鍊和一條頸鍊，祖傳的古琉璃珠傳給我的大姐巴達高，因為她是大長女，我是長男也分得一些而已，這是我們排灣族長嗣繼承的文化。其他姊弟們所分到的都是媽媽親自珠串製作的近代珠子，媽媽真的很偉大！

我娶核心頭目子女為妻，結婚的時候，贈送三顆最高級的太陽之光做聘禮珠。一顆是太陽之光取自媽媽的傳家頸鍊，一顆也是太陽之光，出自大社部落馬發流家族，是外婆的家族；一顆是出自德文部落拉伊立貝家族，那是外公的家系。所以在排灣族的傳統社會裡，琉璃珠扮演很重要的角色。

琉璃珠，它不僅是最美麗的禮物；琉璃珠，它維繫了家族的情感。

